

עלון כל המועדים

גליון 127 הלכות והליכות בענין "שמיטה" מצוות השמיטה – אוצר ב"ד – פירות נכרי שגדלו בא"

טעם אחר: השמיטה כדי שהאדמה תשבות כנגד כל שבתות השנים שבהם לא נחה והנה ככל שנה יש נ"ב שבתות נמצא שבשש שנים יש שיי"ב ימים שבתות שבהם התבואה גדלה, וכנגדם צריך לשבות שנת השבע שנת השמטה שהוא עולה שיי"ב ימים חוץ מן נ"ב שבתות של שנת השמיטה לפי שאין שבת מוציא שבת כי דיון שיפקיעו את עצמן (מטה משה לתלמיד המהרש"ל סימן תעג).

טעם אחר: על ידי הבטחה (ויקרא כה כא) "וציותי את ברכתי" בשמירת השמיטה מוכח שהתורה משמים כי איך אפשר שיבטיח (שם) "ועשת את התבואה לשלש השנים" שהוא שלא כדרך הטבע רק השם יתברך הכל יכול יכול להבטיח הבטחה כזאת לדורות עולם (כתב סופר ויקרא כה משמו של החתם סופר).

טעם אחר: כדי שיהיה האדם פנוי ללמוד תורה בשנה השביעית (כתב סופר ויקרא כו).

טעם אחר: לפי שכל שנה מתבטלים שני חודשים ניסן ותשרי של הזריעה והקצירה עבור הפרנסה כדי שיהיה שאר החודשים פנויים ללמוד (עיין ברכות לה, ב) נמצא שבשש שנים בטלו מלימודם י"ב חודשים לכן באה שנת השמיטה כדי להשלים את י"ב החודשים (רבינו אפרים הביא דבריו החיד"א בספרו נחל קדומים פרשת בהר).

ברכת שהחיינו על קיום מצוות השמיטה

יש אומרים: שיש לכוון בברכת שהחיינו בלילה הראשון של ראש השנה של השנה השביעית על קיום מצוות עשה של שנת השמיטה (דיני השביעי פרק א, ו, בשם הגרשו"א).

שמיטה בזמן הזה דאורייתא או דרבנן

נחלקו רבותינו בדבר זה, חכמים אומרים: שביעית בזמן הזה הוזה מדאורייתא, **ולדעת רבי** (מועד קטן ב, ב) שביעית בזמן הזה מדרבנן ומעמו הואיל ושמיטה תלויה ביובל ובזמן שאין היובל נוהג אין שמיטה נוהגת מן התורה אלא מדרבנן (מתקנת עזרא ובית דינו), **והטעם שרבנן תקנו שמיטה** זכר לשביעית ופירש רש"י (שם ד"ה זכר לשביעית) שלא תשתכח תורת שביעית (גיטין לו, א).

רוב הפוסקים סוברים כרבי שבזמן הזה שביעית מדרבנן (תוס' גיטין לו, ב, רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק י הלכה ט כך מדייק החזו"א שביעית ס' ג ס"ק ה, וכן ספר הרשב"א מגיד משנה).

"גיבורי כוח עושי דברו לשמוע בקול דברו" (תהילים קג, ט) **אמר ר' יצחק נפחא בשומרי שביעית הכתוב מדבר, בנוהג שבעולם אדם עושה מצווה ליום אחד [שבת הנמשכת ליום אחד], לשבת אחת [מצוות סוכה לולב], לחודש אחד [כנון אבילות], שמא לכל ימות השנה, זה רואה שדהו מופקרת אילנותיו מופקרים והסייגים פרוצים ורואה פירותיו נאכלים וכובש את יצרו ואינו מדבר היש לך גיבור גדול מזה** (מדרש רבה ויקרא א, א).

טעם מצות שמיטה

עדות האדם שהאדמה של הקב"ה (סנהדרין לט, א) שש שנים אדם שעובד את האדמה והיא מניבה לו פירות יכול לחשוב האדם שמעשיו הם הגורמים לפירות משובחים, לכן ציווה הקב"ה לנטוש את האדמה בשנה השביעית ומי יכול לצוות על האיכר לנטוש את אדמתו רק בעל הקרקע עצמו שהוא הקב"ה לכן צווה הקב"ה גם להפקיר כל מה שתוציא הארץ בשנה זו מלבד השביתה בה שיוכור האדם כי הארץ שמוציאה פירות בכל שנה ושנה לא בכוחה וסגולתה אלא כי יש ארון עליה ועל אדוניה וכשהוא הפיץ הוא מצווה להפקירה (ספר החינוך מצווה פד).

הפסקת העבודה מחזקת את הבטחון בה' יתברך

שש שנים אדם דואג לפרנסתו ולמזונו חורש קוצר וכו' ובשנה השביעית נוטש את הקרקע ואינו מתעסק כלל ובמה יאכל בשנה השביעית והאם לא יתקלקלו הפירות והוא בוטח בקב"ה שלא יגזק ולא תזיק בו לעולם מידת הכילות הרבה ולא מיעוט הבטחון (ספר החינוך שם).

מרגילה את האדם לעזור לעני

בכל השנה מוקפים השדות גדרות ושמירה ואין כל אדם יכול להיכנס ולקחת ללא רשות והנה בשנה השביעית היהודי מסיר את השמירה מן היבול וכל הרוצה יבוא ויטול והוא רואה את כולם לוקחים מפרי עמלו ושותק ושתיקה זו מקנה ליהודי מידות טובות ובה מתרגל לעזור לכולם בלי לצפות לקבלת תגמול כלשהו מהם (ספר חינוך שם).

טובת הקרקע: שנת השמיטה טובה לקרקע לפי שהיא מתחזקת כשמניחים אותה לא זרועה (רמב"ם מו"ג ח"ג פרק לט).

יש שדחו טעם זה: שאם הטעם כדי שלא תיהלש הקרקע, מדוע יתחייבו גלות על השמיטה יהיה עונשם שלא תוסיף הארץ תת כוחה להם, **ועוד** דאין זה שבת לה' כי אם לצורך הארץ (כלי יקר ויקרא כה ב).

יש קצת מן הראשונים דס"ל שנוהג בזמן הזה מהתורה (רמב"ן ספר הזכות גיטין יח, א בדפי הרי"ף סה"ע, וכן הביאו החזו"א שם, בעל העיטור).

יש ראשונים שכתבו שבזמן הזה אין נוהג כלל שביעית (דעת הר"ז"ה מבוא בחזו"א סי' כג ס"ק ד), ואין מקום להקל ולסמוך על שיטה זאת כיון שכל הפוסקים חולקים עליהם (דרך אמונה פרק י ס"ק נה).

הברכה המובטחת לשומרי השמיטה

"וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו וציותי את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלוש השנים" (ויקרא כה ב – כא).

יש אומרים: שהברכה אינה בריבוי כמות התבואה השישית שיבא גודל שאינו בטבע אלא הברכה שישבעו באכילה מועטת (אור החיים).

ביאורו של הספורנו (ויקרא כ) יש ב' דרגות, דרגא ראשונה "ונתנה הארץ ואכלתם לשובע" דהיינו אוכל קמעה ומתברך במעיו ויספיקו פירות ששית גם לשביעית וכל זה למאמינם, דרגא שניה מי שמסופק וישאל "מה נאכל בשנה השביעית" ולא יבטחו שהמעט מספיק באיכות או "ועשת את התבואה" באופן שתשבע העין מראות ותראו שהכמות מספיקה לג' שנים.

יש אומרים: שהברכה היא רק בזמן שחיוב שמירת שביעית הוא מן התורה ולא בזמן הזה ששביעית מדרבנן (סמ"ע חו"מ סי' סז ב, הת"ס גיטין לו).

החזון איש כתב: שמסתבר שהברכה גם כשהשביעית בזמן הזה מדרבנן, לפי שב"ד של מעלה עושים מה שב"ד שלמטה נזר, אולם אפשר שיגרום החטא לקפחה וגם ההבטחה היא לכל ישראל ולא ליחידים (חזו"א שביעית יח ג, ד דרך אמונה פרק א צו).

עונש גלות על אי שמירה מצוות שמירה

אע"פ שלפי רוב הפוסקים ששביעית בזמן הזה מדרבנן, מכל מקום אי שמירת שביעית שעונשו גלות ישראל מארצם (עיין תנחומא בהר א) קיים אף בזמנינו, והראיה מזמן בית ראשון שחלקו היה בזמן שכבר גלו שתים והצי השבטים ואם כן שמיטה היה אז רק מדרבנן, ואף על פי כן נענשו ע' שנים של גלות כנגד ע' שמיטין ויובלות שלא שמרו בזמן בית ראשון (עיין רש"י בחוקתי כו לה, בית דוד שביעית ח"א פ"ב אות ג).

מצוות הפקרת קרקע

מצוות עשה מהתורה להשמיט כל הפירות הקדושים בקדושת שביעית, שנאמר (שמות כג, יא) "והשביעית תשמטנה ונטשתה" והוא שלא ישמור וינעל שדהו ופרדסו אלא יניחם הפקר לכל ישראל ליטול מהם לצרכם וכל הנועל שדהו גדרה או אוסף הפירות לתוך ביתו ביטל מצוות עשה.

הפקרת השדה: השדה הפקר לענין שמותר לאנשים להיכנס לתוכה כדי ללקוט פירות מהאילנות, אבל לא כדי לעשות בשדה דברים אחרים וגם אסור לשהות בשדה יותר מהזמן הנצרך ללקיטת השדה (נדרים מב, ב).

הפקר: הפירות הם הפקר, דהיינו פירות שחנטו בשביעית [ולא בשישית] ומותר לכל אדם ללקטם ולאכלם.

העצים והפרחים: העצים והפרחים אינם בכלל הפקר (ר"ש בלאים פ"ז משנה ז ה) ולכן האדם שבא לקטוף את הפירות חייב ליהדר שלא לקלקל את הצמח – העץ עצמו וכן רכוש של השדה אינו הפקר.

ובפרט יש ליהדר בעצי האתרוגים ומבואר בנמרא בראש השנה (טו, א) דעץ האתרוג קשה לו משמוש הידיים ומחמת שרבים ממשמשים בו בשביעית אינו נותן אחר כך פירות במשך ג' שנים.

הפקר רק ליהודים דכתיב (ויקרא כה) "לכם" ודרשינן לכם ולא לגכרי.

קדושת שביעית בפירות האילן

פירות האילן שגדלו בשנה השביעית אצל יהודים בארץ ישראל, יש בהם קדושת שביעית, ויש בהם דינם מיוחדים, א. שהם הפקר, ב. אסור להפסידם, ג. אסור לסחור בהם, ד. ביעור דהיינו שצריך לבערם מביתו כשכלה מין זה ואינו נמצא בשדה.

פירות שנכנסו משישית לשביעית ושיצאו משביעית לשמינית

פירות האילן שהתחילו לגדול בשנה השישית והמשיכו לגדול בשנה השביעית, או שהתחילו לגדול בשנה השביעית והמשיכו לגדול בשנה השמינית, דינם תלוי מתי היתה החנטה, אם הפרי חנט בשישית [קודם א' תשרי של שביעית] אין בו קדושת שביעית אע"פ שנלקט בשביעית וכן אם חנט בשמינית אין בו קדושת שביעית.

ואם חנט בשביעית יש בו קדושת שביעית אף אם נלקט בשנה השמינית אע"פ שלענין תרומות ומעשרות הקובע הוא מ"ו בשבט לענין שביעית הקובע הוא א' תשרי (חזו"א שביעית סימן ז ס"ק יג מז).

איסור סחורה על מי

יש אומרים: שאיסור סחורה הוא רק על המוכר, והטעם: לפי שרק המוכר מרוויח ממון מפירות שביעית וזהו איסור סחורה (נודע ביהודה ח"א אבהע"ז סימן עז ד"ה ומה שהביא, מהר"ם בן חביב כפות תמרים סוכה למ, א על תוד"ה וליתייב, קצות החושן קפב ב).

יש אומרים: שאיסור סחורה הוא אף על הלוקח (מקנה קידושין ריש דף נד, דעת השואל בנודע ביהודה שם סימן נז), והטעם: משום שהלוקח נעשה שותף באיסור שעושה המוכר משום שכל הסחורה נעשית על ידי מוכר והלוקח ואי אפשר להיעשות סחורה על ידי מוכר לבד ללא הלוקח אם כן הלוקח הוא שותף באיסור שעושה המוכר (עיין דרך אמונה פ"ו ס"ק ב ובציון הלכה שם אות יב).

מכירת פירות שביעית באומדן ולא במדה ובמנין

גם באופן שמותר למכור פירות שביעית מה"ת ואין בזה איסור סחורה, חכמים אסרו למכור בצורה הנמכרת בכל השנה אלא בצורה שונה,

דהיינו שהמכירה תהיה באומד ולא במידה או במנין או במשקל (משנה שביעית פרק ח משנה ג).

והטעם: כדי שלא יהא נראה כסוחר בפירות שביעית (רמב"ם פירוש המשניות שביעית ח ג ובפרקו משמיטה ה"ג).

טעם אחר: כדי שימכור בזול (ירושלמי פרק ח הלכה ג).

ויש שביארו שזה טעם אחד: משום שעל ידי שמוכר באומד אינו גובה תשלום מדויק אלא יותר זול ומימילא אינו נראה כסוחר בפירות שביעית (פני משה על הירושלמי שם רדב"ז על הרמב"ם).

פירות של נכרי שגדלו בא"י

נחלקו הפוסקים בפירות וירקות הגדלים בשדה של גוי בארץ ישראל בשביעית האם יש בהם קדושת שביעית או לא.

מחלוקת זו התעוררה לפני למעלה מארבע מאות שנה כשנחלקו בזה הבית יוסף, והמב"ט במשך שנים בכמה שמיטות שהיו ביניהם.

יש אומרים: שאין בהם קדושת שביעית וזה דעת הבית יוסף (שו"ת אבק רוכל סימנים כד כה) **וכן מנהג ירושלים**, שאין בהם קדושת שביעית וכשיטתו סובר הרדב"ז, מהר"ם גלאנטי, בברכ"י בשם הרמ"א, וכן דעת הפאת שולחן והרידב"ז.

יש אומרים: שיש בהם קדושת שביעית, וזה דעת המב"ט (שו"ת המב"ט סימן יא כא ר"ז) **וכן פסק החזו"א** (שביעית סימן א ס"ק ב ג סימן כ ס"ק ז).

טעם מחלוקתם: האם יש לגוי קנין בארץ ישראל להפקיע את קדושת הפירות, שיטת הבית יוסף ועוד שיש קנין להפקיע ולכן אין קדושת שביעית בפירות של נכרים בארץ ישראל.

מאיך שיטת המב"ט ועוד שאין קנין לגוי בארץ ישראל להפקיע את קדושת הקרקע בארץ ישראל.

טעם אחר: משום דכתיב (פרשת בהר) "והיתה שבת הארץ לכם" ודרשינן "לכם" ולא לאחרים.

והחולקים סוברים: שהכוונה שאסור לתת לנכרי מפירות שביעית שגדלו אצל ישראל (ספר פאת השולחן סימן כג כט).

מיני שליחות לקנות מהגוי

לשיטת המב"ט והחזו"א שיש קדושת שביעית בפירות של גוי, ולשיטות האוסרים לעשות "סחורה" בפירות שנקנו מהגוי אם כן האיך קונים פירות וירקות מהגוי, הרי הגוי מוכר פירותיו לסוכן יהודי, והסוכן היהודי מוכר לבעלי התניות, ובעלי התניות מוכרים לציבור, ונמצא שיהודים סוחרים בפירות שנקנו מהגוי.

העצה שנהגים למעשה: שהלוקח כותב מינוי שליחות שבו הוא ממנה את הסוכן שליח לקנות עבורו פירות וירקות מהגוי (עצה מהחזו"א ומובאת בדרך אמונה פרק ו ס"ק יח).

ביאור הענין שעל ידי שהפירות והירקות נקנים בשליחות של הלוקח, אם כן נמצא שהפירות והירקות שנמצאים אצל הסוכן והמוכר הם לא שייכים לסוכן או למכור אלא הם של הלוקח, והסוכן והמוכר הם רק מוסרים ללוקח את מה שנקנה בשליחותו מהגוי

והכסף שמשלם הלוקח למוכר (וכן הכסף שהסוכן משלם למוכר) אינו בגדר דמי שביעית, ואינו קדוש בקדושת שביעית לפי שהכסף הזה הוא רק תשלום עבור ההוצאות שהיו לסוכן ולמוכר לביצוע השליחות.

ואין את ב' החששות איסור סחורה ואיסור מסירת דמי שביעית, **הטעם שאין איסור סחורה:** כיון שלא נעשה כאן סחורה בין יהודים הפירות אלא הלוקח עצמו הוא שקנה את הפירות מהגוי על ידי שליח.

הטעם שאין איסור מסירת דמי שביעית לעם הארץ אין: לפי שאין זה דמי שביעית אלא רק תשלום ההוצאות ושכר מירחא והמקום.

וכן האיסור למכור במידה ובמשקל אין כאן, והטעם: כיון שלא נעשה כלל מכירה אלא הוא רק שוקל ומוודד כדי לברר חלקו שהביאו לו מהגוי (דרך אמונה פרק ו הלכה ג ביאור הלכה ד"ה בשמוכרין).

אוצר בית דין

פירות האילן שגדלו אצל יהודי בא"י יש בהם קדושת שביעית, וכיון שיש בהם קדושת שביעית יש בהם ג' איסורים איסור סחורה, איסור מסירת דמי שביעית לעם הארץ, ואיסור לקיחה במידה במנין ובמשקל, אם כן האיך היא הדרך לקנות פירות של יהודים בשביעית.

אוצר בית דין – העצה לדבר בזמנינו הוא "אוצר בית דין", **ביאור** בעל השדה מפקיר את שדהו כדת וכדין בתחילת שנת השמיטה, ואחר כך בית הדין לוקחים את הפרדס תחת רשותם.

ב"ד ממנים שליחים שיעשו עבורם את העבודה בקרקע, ובדרך כלל בוחרים בית הדין את בעל השדה שיעשה עבורם את העבודה בקרקע, לפי שהוא מכיר את הקרקע היטב וגם יטפל בה בצורה טובה. ובתמורה למירחא והמקום הוא מקבל דמי הוצאות ועלות השכירות ושכר מירחא מב"ד (דרך אמונה פ"ו ס"ק יט).

ואין את ג' החששות, **איסור סחורה אין, הטעם:** כיון שאינה סחורה אלא חלוקת הפקר.

איסור מסירת דמי שביעית לעם הארץ אין כאן, הטעם: כיון שאינו משלם דמי הפירות אלא משלם את דמי המירחא וההוצאות ולא נתפסים הדמים בקדושת שביעית.

וכן אין את האיסור של מכירה במידה מנין ובמשקל, הטעם: כיון שאינה מכירה אלא חלוקת הפקר (דרך אמונה פרק ו ס"ק יט).

מקור התקנה בתוספתא (מסכת שביעית פרק ח א) בראשונה היו שולחי בית דין יושבין על פתחי עיירות, על מי שמביא פירות בתוך ידו, נמלין אותו ממנו ונותן להם מהם מזון שלש סעודות והשאר מכניסים אותו

לאוצר שבעיר הגיע זמן תאנים שלוחי בית הדין שוכרין פועלים עורדין אותן [קוצרים אותם] ועושין אותן דבילה וכו'.

הטעם בעשיית אוצר ב"ד

למנוע מצב שבעל השדה לא ירצה להפקיר את השדה ולמנוע איסור סחורה (בה"ל פ"ו ה"ב ד"ה לא בשם רמב"ן).

טעם אחר: כדי שיהיה לציבור פירות וירקות בשנת השמיטה, שאם בעל השדה לא יזרע ויקצור ויעשה את עבודת השדה לא יהיה פירות בשוק וכי ימרח בשביל שיהיה הפקר.

טעם אחר: איסור קצירה וביצירה האסורה בכמות גדולה כבשאר שנים אינן קיים באוצר ב"ד (הזו"א יב ו).

טעם אחר: היות והפירות הפקר ורק על ידי חלוקת בית דין כל אחד יכול לקבל מפירות ובוזא מתקיים רצון התורה שנאמר (שמות כג יא) "והשביעית תשמטנה ונמשתה ואכלו אבינו עמך" ואומר (ויקרא כה י) "והיתה שבת הארץ לכם לאכלה".

טעם אחר: למנוע היוק לאילנות, כשהציבור תולשים את הפירות מצוי שהאילנות מתקלקלים על ידי זה ובפרט עצי אתרוגים, בבית דין לא קים חשש הנ"ל כיון שהב"ד שוכר פועלים מקצועיים שיודעים לקטוף הפירות היטב בלא ספק (הזו"א).

דין הפירות

הפירות הינם הפקר ולכן אין רשות לב"ד לשמור את השדה שלא ילקמו אנשים את הפירות מהשדה (בספר אורחות רבינו ה"ב עמוד שלג בשם הגר"ש ברום זצ"ל בשם החזו"א).

ואף שהפירות הפקר אין לקחת ללא תשלום עבור הוצאות שב"ד משלים לבעל השדה ויש בזה משום איסור גזל (שיח השמיטה פרק ו כו).

תשלום לבעל השדה

התשלום לבעל השדה נשדדו נמצאות תחת פיקוח ב"ד צריך להיות כפי הוצאות שלו.

וכשדורש הרבה כמו שרגיל להרוויח בכל השנה אפשר לתת לו בתורת מתנה ולא כרווח על השדה (שיח השמיטה פרק ו טו).

איסוף הפירות והסחורה

הפועלים שתחת ב"ד מותר להם לקצור את השדה כרגיל, לאורז ולמדוד כרגיל, **והטעם:** כיון שאין זה כמכירה רגילה לפי שהתשלום הוא על המירחא והתשלום לא נתפס בקדושת שביעית (שיח שמיטה פרק ו כ).

מחירי הפירות

קביעת המחיר ב"ד מחשבים כמה היו הוצאות עבור הפעולות הגידול קטיף אריזה הובלה וכו' ומחלקים את הסכום לכמות הפירות, וגובים מן הציבור את דמי הוצאות בלבד.

בשנה זו על הב"ד לדאוג שמחירי הפירות יהיו זולים באופן ניכר מכל השנים (הזו"א קובץ אנרות ח"ב אגרת ע"ג, שיח השמיטה פרק ו בשם הגח"ק).

והטעם: כדי להראות שזה פירות שביעית, ואם המחיר יהיה כבכל שנה תשכח מצות שביעית (ד"א פרק ו ס"ק ט).

והטעם שהיום המחיר אינו יותר זול, לפי שעיקר התשלום על הפירות אינו על הפרי עצמו המגדל מקבל כמה שקלים לק"ג ועיקר הכסף הולך על ההוצאות משעה שיוצאים מהשדה עד שמגיע לחניות הובלה תיוך ועוד כך שאין מקום להזייל את הפירות בשנת השמיטה בהרבה).

פרסום מכירת של אוצר ב"ד

כשמוכרים את פירות אוצר ב"ד יש לפרסם הדבר שזה מכירה של אוצר ב"ד (שיח השמיטה פרק ו כב).

קדושת הפירות

פירות אוצר בית דין הם משדות ישראל, ולכן משהגיעו הפירות לידי הלוקח חייב לנהוג בהם כבכל פירות שביעית הקדושים בקדושת שביעית.

קדושת שביעית על דמי הפירות

הלוקח פירות אוצר בית דין אין בכסף שמשלם משום דמי שביעית כיון שאינו משלם על הפירות אלא על הוצאות הפועלים.

אוצר בית דין על ירקות

בדרך כלל אוצר בית דין הוא על פירות שיש בהם קדושת שביעית ואין בהם גזרת ספיחים, ובאופנים שאין בירקות איסור ספיחין ויש בהם קדושת שביעית ניתן לעשות אוצר בית דין גם בירקות, אופן המצוי הוא בירקות שהחלו לגדול בשישית ונלקמו בשביעית שלדעת החזו"א בדעת הר"ש אפילו אם הגבעול הציץ על פני הקרקע אין איסור ספיחין, ויש קדושת שביעית ומכיון שיש בהם איסור סחורה אסור למוכרם [ולבני ספרד יש בהם איסור ספיחין ואסורים להם באכילה].

המערערים על אוצר בית דין

שאינו דומה למה שמצאנו בתוספתא, משום שבתוספתא רק מצאנו שב"ד שולחים שליחים לאחר שכבר גדלו הפירות והשליחים באים רק לקצור הפירות ולסדר לציבור, ולא מצאנו שב"ד שולחים שליחים לעשות בשדה עבודות לאוקמי אילנא ופירא לפני שגדלו הפירות.

ועוד שלא מצאנו מפורש בתוספתא שהאנשים שקיבלו את הפירות משלוחי בית הדין שילמו על זה מעות, ויתכן שהיו ב"ד משלמים הכל מקופת הב"ד כיון שהפירות הם הפקר ואי אפשר לגבות על זה ממון מהאנשים

ולפי המציאות היום שגובים השכר מירחא והוצאות מהאנשים וגם מחשבים את כל הוצאות שהיו לצורך קיום האילנות ופירותיהם לפני שגדלו יוצא לבסוף שהאנשים משלמים עבור פירות מחיר כמעט שווה למחיר שמשלמים בכל שנה ולא ניכר שהפירות הם הפקר (באר היים טו)